

DE KLEINE ALK

contactorgaan Vogelwerkgroep
Alkmaar en omstreken

verschijnt vier maal per jaar

Redactie

Tom Damm (06) 42 12 26 10

Arie de Wit

Beeldredactie

Jan Stok (072) 511 65 20

Redactieadres

redactiekleinealk@vwwg-alkmaar.nl

Vaste medewerkers

Bert de Haan

Mona Osman

Wim Schols

Pierre van der Wielen

Vormgeving

Peter van Brandwijk (072) 515 84 96

Verspreiding

Connie Wubbels (072) 515 05 61

Peter de Greeuw (072) 561 80 50

Bestuur

Voorzitter

Sara Licher (06) 14 06 32 36

voorzitter@vwwg-alkmaar.nl

Secretaris

Maarten Platteeuw, (072) 561 73 94

secretaris@vwwg-alkmaar.nl

Kotterstraat 40, 1826 CE Alkmaar

Penningmeester, ledenadministratie

Peter van den Berg (06) 46 42 85 83

Oranjelaan 65, 1815 JR Alkmaar

penningmeester@vwwg-alkmaar.nl

Lid

Rob Struyk (072) 515 04 82

Jan Gerhardus (072) 512 42 25

Voorplaat: kleine alk, Frits-Jan Maas

IJsvogelwerkgroep

contactpersoon Rutger Polder,

1815JK232@hetnet.nl,

(072) 511 99 39

Roofvogelwerkgroep

contactpersoon Dook Vlugt,

d.vlugt@quicknet.nl,

(072) 589 77 78

Lid worden

Het lidmaatschap van onze vereniging bedraagt slechts € 20,00 per jaar. Hiervoor ontvangt u viermaal per jaar ons blad De Kleine Alk en bent u van harte welkom op de door ons georganiseerde activiteiten, waaronder lezingen en excursies. Als welkomstgeschenk ontvangt u tevens het boek 'Broedvogels van het stedelijk gebied van Alkmaar' (t.w.v. € 12,50).

Lid wordt u door € 20,00 over te maken op Gironummer NL17 INGB 0002 1973 46 t.n.v. VWWG Alkmaar e.o. en door tevens een mail te sturen naar Peter van der Berg, penningmeester@vwwg-alkmaar.nl, met uw naam, adres, telefoonnummer en e-mail-adres.

Ook adreswijzigingen kunt u doorgeven aan Peter.

in dit nummer

pagina 3

▼Wissel van de wacht

Sara Licher

▼Onderzoek naar slapende Boomkruipers in Bergen, een vervolg

Dook Vlugt

pagina 7

▼Excursie Kop van Noord-Holland op 12 januari 2019

Dirk van der Made

pagina 10

▼Wetenswaardigheden? (3)

Ruud Costers

pagina 12

▼Verkeerd landschap

Jørn Zeiler

pagina 13

▼*Communicatie & Actualiteiten*

▼Van het bestuur

Het Bestuur

pagina 16

▼Nieuwe leden en opzeggingen tot 1 februari 2019

Peter van den Berg

▼Verreijkers naar Suriname

Raymond &

Floor van Splunder

pagina 17

▼Raadselvogel van Wim

Wim Schol

pagina 18

▼Lezingen

Mona Osman

▼Excursienieuws

Bert de Haan

pagina 20

▼Waarnemingen november 2018 t/m januari 2019

Pierre van der Wielen

pagina 24

▼Ogrut 53: De Schotse Waterspreeuw

Arie de Wit

Kopijsluitingsdatum nr. 2: 1 mei 2019

Vooraf: Wissel van de wacht

Opnieuw is de tijd aangebroken voor een wisseling van de wacht. Zo zal ik mijn voorzittersfunctie neerleggen en het stokje bij de volgende algemene ledenvergadering overdragen.

Het nestje dat ik in de afgelopen 4 jaar gebouwd heb, ga ik niet geheel verlaten. In de toekomst blijf ik nog steeds actief bij de vogelwerkgroep. De activiteiten met de jeugd zal ik dan ook met plezier blijven voortzetten.

Zo hoop ik dat de jeugdactiviteiten veel nieuwe jonge natuurliefhebbers maken. Wie weet zit er daar iemand tussen die het stokje over 20, 30 of 40 jaar zal overnemen.

Sara Licher, voorzitter Vogelwerkgroep Alkmaar e.o.

Onderzoek naar slapende boomkruipers in Bergen, een vervolg

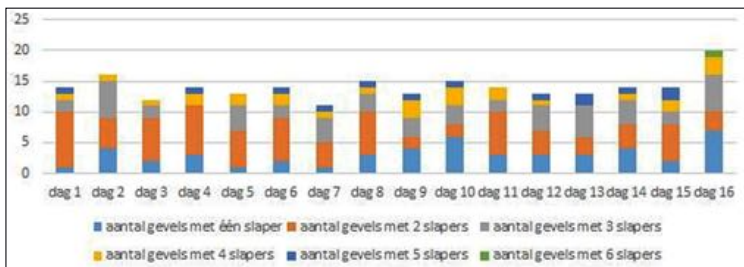
Dook Vlucht

In het vorige nummer (Vlucht 2018) is de opzet voor het onderzoek naar slapende Boomkruipers in Bergen uit de doeken gedaan. In het tweede jaar dat het onderzoek wordt gedaan is het mogelijk een vergelijking te maken met de resultaten van het eerste jaar. Een eerste bespreking van resultaten volgt hieronder. Het onderzoek gaat voorlopig nog door.

Vanaf december 2017 wordt er een vaste route gevolgd om slapende Boomkruipers vast te stellen. In de loop van de tijd zijn er slaapplekken bij gekomen en is de route iets uitgebreid. Het blijkt dat er minder Boomkruipers worden waargenomen.

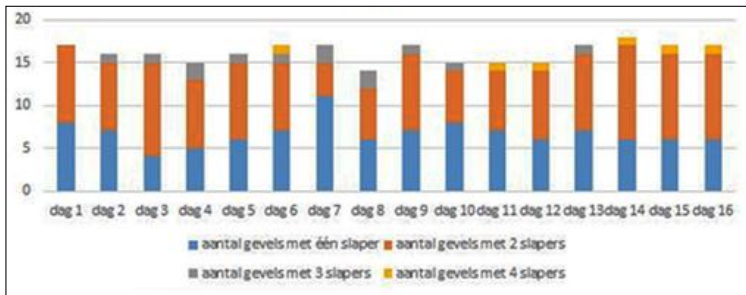
Kerstvakantie

Rond Kerst en Oud en Nieuw heb ik de mogelijkheid elke dag de route te rijden.

Figuur 1. Aantal locaties met slapende Boomkruipers in de kerstvakantie van 23-12-2017 t/m 7-1-2018, gesplitst naar groeps grootte.

Dat heb ik dus gedaan, net als het jaar daarvoor. In de figuren 1 en 2 staat een overzicht van het totale aantal slapers per dag en de verdeling over verschillende groepsgroottes.

Figuur 2. Aantal locaties met slapende Boomkruipers in de kerstvakantie van 21-12-2018 t/m 5-1-2019, gesplitst naar groepsgrootte.

Twee dingen vallen op:

De variatie in groepsgrootte in 2017 was veel groter dan in 2018.

In 2017 twee nachten met meer dan vijf gevels met één slapende Boomkruiper, in 2018 waren dat 14 nachten.

Afgeschoten vuurwerk op circa 30m van een slaappleaats van Boomkruipers.

Foto: Dook Vlugt

Kanon

Boomkruipers zijn als ze op hun slaappleaats aankomen alert op eventuele gevaren. Ze kijken alle kanten op, ze reageren bijvoorbeeld op het licht als ze door het licht van een lamp in het zonnetje worden gezet. Maar na ongeveer een half uur neemt de waakzaamheid af en wordt er geslapen. “Als ze eenmaal slapen kan je een kanon afschieten, ze reageren niet”, heb ik al eens aangegeven op de vraag of het schijnen met een lamp niet verstoring werkt. Maar is dat wel zo? Op oudejaarsavond is dat mogelijk waar te nemen.

In het centrum van Bergen, op het Plein, slapen Boomkruipers vaak tegen de gevel van de winkel van Wokke, de groente- en fruitspecialist. Op het kruispunt naast de winkel komen vier wegen bij elkaar, het Plein, de Stationsstraat, de Breelaan en de Jan Oldenburglaan. Dit punt is traditioneel *the place to be* voor een groep kroegbezoekers die een vuurwerkshow regelen als het nieuwe jaar begint. Maar op zo'n 30 meter daar vandaan bevindt zich dus de slaappleaats en vier Boomkruipers hadden om 17.00 uur op Oudjaarsdag deze gevel uitverkoren om de nacht door te brengen. Zouden ze de volgende ochtend nog steeds aanwezig zijn?

Om middernacht was ik bij mijn woning en daar

De slapende Boomkruipers op deze gevel waren blijkbaar vuurwerkproef.

Foto: Dook Vlugt

genoten de burens in de straat en Trudy en ik van het vuurwerk dat rondom werd afgestoken. Maarten en Martha kwamen natuurlijk ook en ik ging even naar hun woning; van de twee aanwezige Boomkruipers was er één wakker, hij of zij keek in ieder geval even in mijn richting toen ik mijn zaklantaarn op hen richtte.

Vanuit het centrum kwamen met de wind uit het westen en met het ontploffen van het vuurwerk de knallen, flitsen en kruitdampen onze richting op. Daar ergens hield het viertal zich aan de stenen vast, tenminste dat zou zo moeten zijn.

Na een korte nacht heb ik vanaf 7.00 uur mijn rondje slapende Boomkruipers weer gefotografeerd. Op het hierboven beschreven kruispunt heb ik eerst naar de Boomkruipers gekeken: ze waren er alle vier nog. Nadat ik de resten van het vuurwerk naar de kant van de weg had verplaatst heb ik de twee foto's gemaakt.

De Natteweg

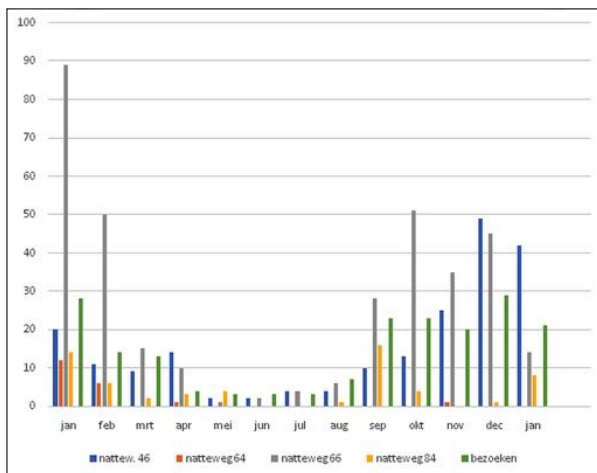
Een aantal gevels op de vaste route zijn vrijwel altijd in trek bij Boomkruipers om de nacht door te brengen. Andere gevels worden maar sporadisch gebruikt. Zeven gevels aan de Nassaulaan (noord), Russenweg (oost) en de Jan Oldenburgweg (noord) worden afwisselend gebruikt door twee of drie Boomkruipers. Eén van de gevels is de noordmuur van mijn huis.

Maar het beste cluster van huizen bevindt zich in de Natteweg in Bergen (zie kaart). Acht gevels die vrijwel identiek zijn. Twee daarvan, 54 en 76, zijn helemaal niet in gebruik, er is geen schijt te zien en op de gevel van 52 heb ik één keer een slaper waar-

Natteweg Bergen. De nummers geven de huizen aan die gebruikt zijn door Boomkruiper om de nacht door te brengen. Bron: www.google.com/maps.t

genomen (7 september 2018). De gevel van nr. 74 huisvestte twee keer één exemplaar (20 en 24 januari 2018). Nr. 66 is het meest gebruikt, maar vanaf december 2018 wordt het minder, in januari zijn er nog maar 14 overnachtingen geweest. Nr. 64 was in de beginperiode van het onderzoek in trek maar dat veranderde al snel. Het tegenovergestelde was het geval met nr. 46. Nr. 84 is onregelmatig in gebruik.

Figuur 3. Gesommeerd aantal slapers per maand per gevel op drie adressen aan de Natteweg. De groene balk geeft het aantal bezoeken aan.

Verwijzing

Vlucht D 2018. Onderzoek naar slapende Boomkruipers in Bergen.
De Kleine Alk 36(4): 4-10.

Dook Vlucht, d.vlucht@quicknet.nl

Excursie Kop van Noord-Holland op 12 januari 2019

Dirk van der Made

Het was donker en grijs en niet helemaal droog, constateerde ik toen ik de deur uitstapte. Goed, het was voorspeld, maar je hoopt op beter. Dus vol goede moed vertrokken 16 deelnemers onder leiding van Tim en Miranda Zutt naar onze eerste stopplaats, de waterberging bij Twisk. Onderweg, tussen Aartswoud en Lambertschaag, werden wij verrast door het zicht op een slaappleaats van enkele tientallen *Zilverreigers*. Toen wij bij de waterberging arriveerden, probeerde het ochtendgloren over te gaan van heel donker grijs naar een iets lichtere tint. Ondertussen was een fijn motregentje overgegaan in een sterker miezerregentje. Dit zal misschien de indruk wekken van een weersverwachting van Piet Paulusma, maar niets is minder waar. Onderweg naar een pas aangelegd uitkijkpunt werden wel degelijk vogels waargenomen. We noemen hier: *Smient*, *Bergeend*, *Wintertaling*, *Slobeend*, *Pijlstaart* en *Nijlgans*.

Bij het uitkijkpunt gaf Tim ons uitleg over het ontstaan van dit gebied, terwijl een groep *Brandganzen* gakkend overvloog. Scherpe ogen hadden zelfs een *Roodborstapuit* ontdekt op een takkenhoopje. Ook de namen van *Kemphaan*, *Goudplevier* en *Wulp* vielen. De witte *Knobbelzwanen* waren onze enige lichtpunt voor wij, onder inmiddels stromende regen, de auto's opzochten om vervolgens naar Haven de Oude Zeug te rijden.

Grote Zaagbekken in betere weersomstandigheden.

Foto: Jan Stok

Haven de Oude Zeug

Een steeds sterker wordende wind had een grote groep van meer dan 149 *Grote Zaagbekken* de haven ingedreven. Zij waren niet de enigen. *Futen* en *Aalscholvers* hadden ook de luwte opgezocht. *Grote Mantelmeeuw*, *Zilvermeeuw*, *Zwarte Kraai* en *Kauw* zaten in de luwte van de opbouw van de boot genaamd “Mozard”. Verder zat hier niet veel muziek meer in en wij gingen op zoek naar de *Grauwe Gors* bij de Zeugweg. Het regende nog steeds. Een groep *Toendrarietganzen* was bijeen gekropen en het was dus knap, toen daartussen een *Kleine Rietgans* werd waargenomen. Van de *Grauwe Gors* geen spoor.

De aandacht werd verlegd naar de *Wilde Zwaan*. Even verderop werden er 25 waargenomen waaronder negen jongen. Maar ook de *Kleine Zwaan* moest zich bij de Schervenweg of Dolfijnweg bevinden. Gezien de neer gutsende regen lag de Dolfijnweg het meest voor de hand. Bij Slootdorp nog een stille hint. Op de kerktoeren daar geen haan maar een 17e-eeuws zeilschip. Hier wisten ze al hoe hoog het water komt. De Dolfijnweg leverde niets op, dus op naar de Schervenweg via Wieringerwerf.

Wieringerwerf

In Wieringerwerf een korte stop bij een kerk. Niet voor een gebed voor beter weer, maar voor de *Humes Bladkoning*, *Roodborst*, *Merel*, *Vuurgoudhaan* en *Vink* vormden

geen probleem. De *Humes Bladkoning* wel. Niet gezien. Door naar de Schervenweg, en jawel, tussen 68 *Wilde Zwanen* zaten drie *Kleine Zwanen*. We zaten nu in de lichte motregen toen wij via de Zuiderdijkweg naar de Dijkwielen reden, onderweg een tweede poging ondernemend om bij de Zeugweg de *Grauwe Gors* te ontdekken. Niets! Het leverde wel de *Buizerd*, *Torenvalk* en *Blauwe Kiekendief* op.

In de Dijkwielen een enorme groep *Kuifeenden* met daartussen enkele *Toppers* en een *Tafeleend*. We vervolgden onze weg naar de Leemanssluis.

Leemanssluis

Een vermeende *Kuifduiker* bleek een *Fuut* te zijn. Bij *Dodaars* en *Grote Zaagbek* ontstaat zo'n misverstand niet. Aan de boszijde leverden *Ijsvogel*, *Appelvink*, *Sijs*, *Staatmees* en *Graspieper* een leuke score op. Bovendien was het droog en begon de lucht te breken. Een *Watersnip* keek ons na toen wij naar de haven van Den Oever gingen.

Den Oever

Niet alleen werd hier besloten tot een sanitaire stop, maar het daar aanwezige visrestaurant nodigde ook uit voor een korte pauze. Het dilemma vormde de lucht, die grote blauwe stukken liet zien. Kees liet zich door een gebakken visje niet verleiden en toog alvast op pad. Toen wij ons bij hem gevoegd hadden, leverde dat een hoop namen op. Het begon op de strekdam met *Witte Kwikstaart*, *Oeverpieper*, *Graspieper* en *Steenlopers*. Bij het uitkijkpunt werden *Kluut*, *Tureluur*, *Scholekster*, *Bonte Strandloper*,

Uitzicht over het Schor bij Den Oever.

Foto: Miranda Zutt-van der Made

Kleine Strandloper, *Rosse Grutto*, *Bontbekplevier*, *Zilverplevier* en *Kanoet* genoteerd.

De weergoden zaten ondertussen ook niet stil en lieten een korte stortbui op ons los. De overkapping van het havenkantoor was onze redding en leverde nog *Krakeend* en de lang verwachte *Middelste Zaagbek* op. Er bleef nu nog een uitdaging over: zoek de

Witbuikrotgans en *Zwarte Rotgans*. Deze poging werd bij Stroe ondernomen. Daar zagen wij de *Witbuikrotgans* en in een groep verderop zat een *Zwarte Rotgans*. De aanwezige *Fazanten* en *Wulpen* hadden daar geen weet van. Wel hadden enkelen weet van het feit, dat in De Putten 34 *Dwergganzen* rondliepen. Daar de dag al flink was gevorderd en de lucht de basisinstelling lichtgrijs begon aan te nemen, werd besloten dat ieder hier zijns weegs ging, maar niet nadat wij onze dank hadden geuit naar ons excursieleiders-duo Tim en Miranda.

Mijn conclusie: toch nog een mooie dag waarbij de herinnering aan het weer niet snel zal vervagen.

Dirk van der Made, via zuttmade@quicknet.nl

Wetenswaardig? (3)

Wilde Eenden kunnen vijanden, zoals honden en mensen, ruiken (NRC-Handelsblad, 8 december 2018).

Familie Wilde Eenden, Alkmaar Rekerhout, 20 april 2017.

Foto: Ruud Costers

Van 55 in 1975-1999 in ons land dood gevonden **Rode Wouwen** bleken er minimaal 45 vergiftigd, waaronder enkele vogels die bijna aan eileg waren begonnen (Limosa 2018, nr.1).

In 2018 broedde de **Zeearend** voor het eerst in Noord-Holland. Op een eiland in het Eemmeer vloog één jong uit (het Vogeljaar 2018, nr.3).

Of je het sinds 1990, 2008 of 2016 bekijkt, de stand van de **Torenvalk** blijft teruglopen (Sovon-Nieuws 2018, nr.3).

Op Texel broedden in 2018 6700 paar **Grote Sterns** met redelijk succes. Triest dat een losgelaten fret een paar honderd jongen predeerde (Sovon-Nieuws 2018, nr.3).

Kunstwanden voor **Oeverzwaluwen** zijn een uitkomst. Maar zodra er een **IJsvogel** in gaat broeden laten de later arriverende **Oeverzwaluwen** het meestentijds afweten (het Vogeljaar 2018, nr.3).

Het aantal geluiden van de **Koolmees** is zo gevarieerd dat iedere roep tot determinatieproblemen kan leiden (het Vogeljaar 2018, nr.3).

Niet alleen vissen maar ook **Spreeuwen** blijken te lijden onder het door mensen uitgeplaste antidepressivum Prozac. Zij lopen dit op tijdens het foerageren op het slib van rioolwaterzuiveringsinstallaties dat als verrijkende mestlaag wordt verspreid over landbouwgronden (NRC-Handelsblad, 12 oktober 2018).

De **Huismus** bezit een gen dat zorgt voor aanpassing aan zetmeelrijke voeding. Dat is handig voor een soort die in de buurt van de mens wil overleven. Datzelfde gen is ook bij de (huis-)hond aangetoond (NRC-Handelsblad, 9 augustus 2018).

Het nieuwe natuurgebied Marker Wadden is een waar vogelparadijs. In 2018 broedden er 1700 paar **Visdieven**, 352 paar **Kokmeeuwen**, 69 paar **Kluten** en ook enkele paren **Kleine Plevier**, **Bontbekplevier**, **Strandplevier** en **Dwergstern** (het Vogeljaar 2018, nr.3).

De onlangs verschenen Vogelatlas vermeldt op basis van drie veldjaren (2013-2015) 257 soorten broedvogels waaronder 38 exoten, 40-80 miljoen vogels in juni-juli en 28 miljoen stuks in hartje winter (Sovon-Nieuws 2018, nr.3).

De ruim 10.000 vogelsoorten op aarde eten samen jaarlijks circa 500 miljoen ton insecten. Daarmee voorkomen vogels veel schade aan ecosystemen (NRC-Handelsblad, 11 juli 2018).

Wereldwijd worden regelmatig vogelsoorten gesplitst en ondersoorten gepromoveerd tot soorten. Neemt de avifaunistische biodiversiteit toch toe (RC).

Verzameld door Ruud Costers, ruudcosters@hetnet.nl

VERKEERD LANDSCHAP

Op zoek naar basalt
en strakke lijnen
het wrak met zijn altijd
postende aalscholvers

Met foto's in zwart-wit
nog op mijn netvlies
raak ik de weg kwijt
in het verkeerde landschap

De Hondsbossche Zeewering.

Foto: Jan Stok

Hier lag hij, al sinds
mijn opa's kinderjaren
goedmoedig waker
over het lage land

Ringen van mossels
aan vingers en tenen
zachte streling
van zeeanemonen

Steenlopers die
zijn lange lijf kietelden
(soms kon je zacht
gegiechel horen)

Laatste rustplaats
voor stervende meeuwen
verdwaalde schepsels
uit verre zeeën

Jaar na jaar
rotsvast kompas
voor vogels op reis
naar zuid of noord

En nu - afgedankt
onder meters zand
respectloos gesmoord

-
Edelachtbare
dit noemt men moord

© Jørn Zeiler, Haren, 25 april 2016 (deels herzien 1 februari 2017)

Communicatie & Actualiteiten

Van het Bestuur

Provinciale Ruimtelijke Verordening 2019

In de Nota van Antwoord op de op de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2019 ingediende zienswijzen is weliswaar te vinden dat de VWG zienswijzen heeft ingediend, maar is niet ingegaan op de beantwoording van onze zienswijzen. Vervolgens heeft de VWG per mail navraag gedaan naar wat er met onze zienswijzen is gebeurd.

In het antwoord op één zienswijze wordt gemeld dat geen grensverlegging van Natura 2000 en Nationaal Netwerk Natuur (NNN) Abtskolk & De Putten is vastgelegd in de PRV 2019, hetgeen wellicht als goed nieuws mag gelden. Het slechte nieuws is dat de twee andere zienswijzen, met betrekking tot het Geestmerambacht, volledig genegeerd zijn.

Abtskolk & De Putten

Navraag van het bestuur bij terreinbeheerders Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Hoogheemraadschap Noord-Hollands Noorderkwartier heeft ons geleerd dat er op de terreinen van SBB en NM volgens onze zegslieden niet gejaagd en geen schadebestrijding plaatsvindt, terwijl HHNK (beheerder van de Schoorlse Zeedijk) dat wel toestaat.

Volgens het vigerende beheerplan Natura 2000 voor dit gebied zou jacht en schadebestrijding (schieten op ganzen en Smienten) wel mogelijk zijn, van 1 april tot 1 oktober als dit niet ten koste gaat van de instandhoudingsdoelstellingen voor ganzen en Smienten.

Uit waarnemingen van leden en geestverwanten blijkt dat er wel degelijk (veel) jachtgerelateerde activiteiten in het gebied plaatsvinden. Het bestuur gaat hier nog verder achteraan bij de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (vanaf maart Omgevingsdienst Noord-Holland Noord).

De plannen van Natuurmonumenten voor herinrichting / nieuw beheer (gericht op bloemrijk grasland) en voor vogelkijkhutten bij zowel Abtskolk (bij de knik in de dijk) als De Putten (aan de nu nog rustige ZO-zijde zijn nooit met de VWG besproken.

Het bestuur zou hier graag op andere wijze over geïnformeerd willen worden. De zorgvuldigheid waarmee met Europees beschermde natuurwaarden wordt omgegaan baart ons grote zorgen.

Afslag A9

Half februari zullen de bezwaren tegen aanleg van de afslag A9 door Stichting de Heilloze Weg en de VWG Alkmaar e.o. samen met VWG Midden-Kennemerland bij de Raad van State behandeld worden.

Primair gaat het ons om het verlies van weidevogelgebieden, maar issue wordt waarschijnlijk de vraag of in afdoende mate rekening is gehouden met de van deze activiteit te verwachten emissies van stikstof en de effecten die dat zou kunnen hebben op de natuurwaarden van de N2000-gebieden Noord-Hollands Duinreservaat en Eilandspolder.

Weidevogels (en compensatie daarvoor) is waarschijnlijk helaas geen aandachtspunt meer. In tegenstelling met alle afspraken wil de gemeente Heiloo/Provincie Noord-Holland al overgaan tot kap van bomen langs de Lage Vaart en de sloop van de daar aanwezige boerderij, onomkeerbare ingrepen ter voorbereiding van de aanleg van de afslag.

De Stichting de Heilloze Weg en beide VWG's overwegen een voorlopige voorziening aan te vragen om in ieder geval de start van deze werkzaamheden te voorkomen tot de uitspraak van de Raad van State.

Alkmaarder Hout

Op 17 januari is er een zitting van de Raad van State geweest waar de bezwaren van 'Red de Hout' zijn behandeld. We zijn nu nog in afwachting van de uitspraak...

Meeuwen in de stad

Het plan om een 'gedoogzone' voor broedende meeuwen in te richten (en te beheren) nabij de waterzuivering ten noorden van de Geestmerambacht is even 'on hold' gezet, vanwege de hoge kosten. De VWG probeert nu om samen met de gemeente tot een goedkoper alternatief tegenvoorstel te komen.

Verplaatsing zeetrektpost Camperduin

De vergunningaanvraag voor het verplaatsen van de zeetrektpost bij de gemeente Bergen wacht nog op het verkrijgen van vergunning en/of ontheffing voor de Wet natuurbescherming (bij Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord).

Vogelcursus 2019

De voor voorjaar 2019 geplande vogelcursus was heel snel met 30 deelnemers volgeboekt. De cursus gaat van start per 21 februari en zal worden gegeven door Tom Damm en Sander Schagen.

Interne zaken

Op de komende algemene ledenvergadering van 20 maart 2019 zullen Sara Licher en Jan Gerhardus zich uit het bestuur terugtrekken. In Martijn Eijtinger en Peter de Greeuw hebben we twee nieuwe kandidaten gevonden, die we bij die vergadering zullen voordragen als opvolgers.

Het Bestuur

Nieuwe leden en opzeggingen tot 1 februari 2019

Nieuw

Marianne Ottervanger
Tineke Schouten
Miranda Brill

Opgezegd

Fam Schijf (2 leden)
Jan Westenbrink
Fred v Vliet

Bert Buizer (overleden)

Peter van den Berg, penningmeester

Verrekijkers naar Suriname

In het vorige nummer vroegen Raymond en Floor naar niet meer gebruikte verrekijkers om te schenken aan Surinaamse natuurgidsen die meer met vogels willen doen. Hieronder geven zij een terugkoppeling naar de schenkers. TD

De Verzameling optiek bestemd voor Suriname.

Foto: Floor en
Raymond van Splunder

Eindelijk, het is zover: de verrekijkers zijn onderweg naar Suriname!

Het heeft even geduurd, dit heeft te maken met drukte van onze kant, de tip van iemand dat pakketjes versturen naar Suriname in december niet handig is (drukke en 'zoekra-ken' pakketten) en veel ingewikkelde en tijdrovende formulieren voor douane, transport...

We hebben alle kijkers schoongemaakt en goed beschermd ingepakt, uiteindelijk bij elkaar in twee grote overdozen verpakt. Elke kijker zit in een apart doosje, met daarbij wat foto's die we afgedrukt hebben van de gidsen. Zo is er een doos voor Elton, Roy, Jack, Hendrik, Gio, Keiron en Fred.

Ook hebben we twee vogelgidsen gekocht en toegevoegd voor twee gidsen.

Verder hebben we een grote doos gevuld met spullen voor het schooltje in het india-
nendorp Palumeu.

Kortom, een mooi project denken we. Als het allemaal goed loopt, zullen de twee
overdozen morgen (25 januari, red.) afgeleverd worden bij een reisorganisatie in
Paramaribo. Daarna zal dat bureau zorgen voor verdere verspreiding of doosjes bewa-
ren, totdat gidsen deze hebben opgehaald.

We willen jullie allemaal nogmaals heel erg bedanken voor jullie bijdrage en hopen
met dit project een mooie stimulans te geven aan het ecotoerisme in Suriname.

Hartelijke groeten van Raymond en Floor van Splunder.

f.vansplunder@gmail.com

*Naschrift redactie: een paar jaar geleden heeft ook Mart van Zweeden een dergelijke actie
gedaan en drie verrekijkers en twee statieven verstuurd naar Gambia, voor een gids die hij
daar leerde kennen en die niet over een verrekijker beschikte. Die actie is hier nooit gemeld.*

De raadselvogel van Wim.

Illustratie: Wim Schols

Lezingen

Woensdagavond **20.15** uur buurthuis “De Eendracht”, Papaverstraat 9 te Alkmaar. Je kan het best parkeren langs de Kruseman van Eltenweg, na 20.00 uur gratis. Zie ook www.vwg-alkmaar.nl KNNV-lezingen (“[KNNV]”) vinden plaats in Wijkcentrum Overdie, Van Maerlantstraat 8-10, 1813 BH Alkmaar, op woensdagen vanaf 20.00 uur.

20 maart: *onderwerp* nog niet bekend

17 april: *onderwerp* nog niet bekend

15 mei: *Door leden voor leden*

Mona Osman, monaos@hotmail.com

[KNNV] John Scheepe, ivn.egmonderhout@gmail.com

Excursienieuws

Alle excursies vinden plaats op een zaterdag of zondag en vertrekken vanaf de parkeerplaats achter station Alkmaar, tenzij anders vermeld.

Zie ook www.vwg-alkmaar.nl, www.knnv.nl/alkmaar (Agenda) en voor andere excursies

Excursie Zeeland onder leiding van Harm Niesen, altijd wat te beleven, 17 februari 2007.

Foto: Jan Stok

www.staatsbosbeheer.nl, www.buitencentra.nl en www.landschapnoordholland.nl/activiteiten.

Zaterdag 9 maart, hele dag

Zeeuwse eilanden o.l.v. Harm Niesen

We gaan naar onze vaste bestemmingen: de polders rond Ouddorp, de Brouwersdam en de natuurontwikkelingsgebieden van de Prunje.

Als het goed is, is de winter voorbij, maar zitten hier grote groepen ganzen en zwanen of steltlopers en eenden. Op zee is nog een goede kans op alle inheemse futen, IJseend, duikers en natuurlijk zeevogels. Misschien maken we op de heen- of terugweg nog een stop op de Maasvlakte. We zijn waarschijnlijk pas laat terug.

Vertrek: 7:00 uur.

Zaterdag 13 april, halve/hele dag

Amsterdamse Waterleidingduinen o.l.v. Jan Stok

Herfst 2018 waren we hier ook, maar in het vroege voorjaar zijn de spechten actief en de eerste zomergasten zijn al terug. Het gebied is alleen per voet toegankelijk, dus wordt het een fikse wandeling. Misschien dat er op de terugweg nog even een tussenstop gemaakt wordt om naar de Wistenten bij Zandvoort te zoeken.

Vertrek: 07.00 uur.

Zaterdag 11 mei, halve/hele dag

Waterland / Polder IJdoorn / Ankeveen o.l.v. Bert de Haan

Waterland is de *homepatch* van Bert en hij zal ons dit rijke weidevogelgebied laten zien. Bij de Kinseldam en het kijkscherm van IJdoorn zijn vaak verrassingen te vinden. Wie weet.

Voor de liefhebbers gaan we door naar Ankeveen. In dit plassen- en moerasbossengebied verwachten we behalve riet- en moerasvogels ook Ooievaar, Lepelaar en Zomertaling te treffen.

Vertrek: 07.00 uur.

Vrijdag 24 - zondag 26 mei, lang weekend

Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen en Biesbosch o.l.v. ?

Dit jaar willen we naar Brabant, waar we een optie hebben op een paar luxe chalets op camping de Reebok in Udenhout. Op de heenweg maken we een tussenstop om in de omgeving van Ameide om op zoek te gaan naar Purperreigers en Zwarte Sterns. Op zaterdag gaan we in de omgeving van Udenhout o.a. op zoek naar alle Nederland voorkomende soorten spechten. Op zondag is een boottocht door de Biesbosch georganiseerd en zoeken we naar Zee- en Visarend.

In verband met de bevestiging van de reservering van de accommodatie graag z.s.m. opgeven bij Bert de Haan: gj.dehaan@zonnet.nl of 06 5061 4113. Per 9 februari nog 10 plaatsen beschikbaar.

Zaterdag 8 juni, hele dag

De Wieden/Weerribben o.l.v. Tom Damm

In juni wordt al wat stiller met de vogels en veel vogelaars gaan dan ook vlinders en naar libellen kijken. De Wieden en Weerribben is een moerasgebied met Zwarte stern en Purperreiger, maar ook met veel soorten libellen en vlinders. Onze deskundige gids helpt ons met de determinatie.

Vertrek: 07:15 uur.

Volgende datums: 7 september, 19 oktober, 9 november, 7 december.

Het wordt op prijs gesteld als u zich uiterlijk drie dagen voor aanvang van de excursie aanmeldt, zodat tijdig de beschikbaarheid in de auto's kan worden geregeld, zie onder. Er wordt voor de auto's gerekend met een tarief van 20 cent per kilometer. We raden de bestuurders aan in het bezit te zijn van een inzittendenverzekering. Deelname aan de excursies geschiedt volledig op eigen risico van de deelnemer(s).

Bert de Haan, gj.dehaan@zonnet.nl of (072) 515 48 05 of (065) 061 41 13

[KNNV] John Scheepe, ivn.egmonderhout@gmail.com, www.knnv.nl/afdeling-alkmaar/lezex

Waarnemingen november 2018 t/m januari 2019

Pierre van der Wielen

BaZ = Bergen aan Zee

HBZ = Hondsbossche Zeewering

NHD = Noord-Hollands Duinreservaat

VHPP = Verenigde Harger- en Pettemerpolder

In dit kwartaal werden ruim 16.500 waarnemingen ingevoerd.

Op 15 december vloog een **IJsduiker** langs Camperduin. Daar werden tussen 18 november en 10 december vier **Grauwe Pijlstormvogels** gemeld. De **Noordse 'Pijl'** op 8 december langs Camperduin is nogal laat voor deze soort. Het zou pas de 6e decemberwaarneming zijn sinds 2010. Op 3, 8 en 10 november vloog telkens één **Stormvogeltje** langs Camperduin. **Vaal Stormvogeltjes** werden ook alleen daar gemeld met op 8 en 9 december telkens één langstreckende vogel. Nog steeds op Camperduin werd op 29 december een langsvliegende **Kuifaalscholver** gemeld.

Op 3 december zat er een **Roerdomp** bij Oudorp, op de 15e één bij de Leihook en de 20e één in de Bergermeerpolder. Op 3 januari werden er twee gezien in de Kleimeer. Op 1 november zat er een **Kleine Zilverreiger** in de plasjes bij Koedijk. Op de 3e vloog deze vogel 's avonds over de heuvel de Geestmerambacht in en op

21 januari werd er één bij Oudorp gemeld.

De gehele periode zaten er tot 15 **Kleine Zwanen** in de Mijzenpolder. Op 3 januari vlogen er vijf voorbij Camperduin. Vanaf 12 januari werden er 43 **Dwergganzen** in de VHPP gezien. Vanaf de 21e zat een groot deel van de groep weer in Strijen en Moerdijk en werden er bij ons meerdere dagen nog maar 9 gezien. Vanaf de 28e zaten er hier weer 21 en nog minimaal 8 in Strijen. Op 30 november vloog een

Witbuikrotgans tussen Zwartbuikrotganzen.

Foto: Jan Stok

Witbuikrotgans langs Camperduin. Een **Roodhalsgans** werd op 18 december in de Mijzenpolder en in Polder K in de Schermer gezien.

Zwarte Rotgans op de voorgrond, altijd leuk om ze op te sporen tussen de Rotganzen.

Foto: Jan Stok

Krooneenden werden op 12 november in de Geestmerambacht en tussen 1 en 15 januari in de Wimmenummerduinen gezien. De bekende escape **Buffelkopeend** zat weer regelmatig op de Zomerdel in het Geestmerambacht en had tussen 7 en 11 november gezelschap van een **Rosse Stekelstaart**; fijn verhalen uitwisselen over het thuisland...

Krooneenden, herkomst in het VWG-gebied vaak onduidelijk.

Foto: Jan Stok

Vorige aflevering schreef ik al over de influx van **Rode Wouwen**. Op 1 november werd het staartje daarvan gezien met vijf vogels over de telpost bij BaZ en losse beesten over De Ijsbeer (Schoorl), de VHPP en Warmenhuizen. Deze dag ook een **Ruigpootbuiser** over BaZ. Het is een goede winter voor deze soort met langs de gehele kust leuke aantallen vogels. Tussen 22 en 27 november verbleef er één op de HBZ en op 6 december werd er nog een doorgegeven in de VHPP.

De gehele periode werd regelmatig maximaal één **Paarse Strandloper** gezien in De Putten. Op 2 januari vloog één **Grutto** langs Camperduin. Eén **Rosse Franjepoot** deed dat al op 18 november. Op 9 november en 10 december vlogen er eerstejaars **Kleine Burgemeesters** langs Camperduin. Op 25 en 26 december verbleef er een **Grote Burgemeester** in het NHD. Op 30 december en 4 januari vloog een eerste-wintervogel langs Camperduin en vanaf 26 januari verbleef er een (of dezelfde?) in De Putten en ruime omgeving met ook waarnemingen nabij Bergen aan Zee en langs Egmond aan Zee. Ook dit zou dezelfde vogel kunnen zijn, de leeftijd komt overeen, maar het is een behoorlijk goede winter voor de soort met waarnemingen langs de gehele kust en ook her en der in het binnenland. Het kan dus lonen om ook in de polders groepen meeuwen af te zoeken.

Ook deze winter lijkt er weer een **Zwarte Zeekoet** voor de kust van Camperduin te verblijven met waarnemingen op 20 november en 9 en 21 januari. Op 11 en 26 november werd daar een langsvliegende **Kleine Alk** gezien. **Papegaaiduikers** deden

het beduidend beter met waarnemingen van 1 tot 2 stuks op zeven dagen langs Camperduin en met op 26 januari ook minimaal 2 langs de HBZ naar noord.

Tot 18 november verbleef minimaal één **Velduil** op de HBZ. Op 16 november werd er daarnaast nog 1 gezien over de Schoorlse Duinen en het NHD en op 13 december zat er weer één in de Schoorlse Duinen. Elders in de duinen van Noord-Holland verblijven ook leuke aantallen van deze fijne soort.

Het was het beste jaar ooit voor de **Vale Gierzwaluw** in Nederland met mogelijk meer dan 10 stuks, zelfs duo's, en ook in onze regio werd er kort één gezien. Een vogel werd op meerdere telposten richting noord vliegend gevolgd en werd uiteindelijk bij Egmond aan Zee gezien. Ook **Strandleeuweriken** hadden een zeer goed jaar. Tussen 1 en 17 november werden 15 waarnemingen gedaan van 1 tot 20 stuks. Deze waren allemaal tussen de HBZ en BaZ. Op 1 november vloog een **Grote Pieper** over BaZ. Op 7 en 9 november vloog er telkens één over de HBZ naar zuid. Op 17 november liet een **Siberische Boompieper** zich een paar keer zien en horen in de geul op de HBZ. Mogelijk werd deze vogel een uurtje later over Camperduin gehoord.

In de vorige aflevering was ik nog hoopvol dat er een leuk aantal **Pestvogels** naar ons onderweg was. Inmiddels is wel duidelijk dat dit niet het geval was. Er waren nog slechts drie waarnemingen: op 4 november één over de HBZ, 24 november twee in Schoorl en op 9 januari één in het centrum van Alkmaar. Van de drie bekende **Cetti's zangers** hier in de regio werd alleen die van het Geestmerambacht gemeld en wel op 9 januari. Op 5 november liet een **Pallas' Boszanger** zich uitgebreid bewonderen in de geul op de HBZ. Begin november werd nog een restje **Bladkoningen** gezien met op de 2e één exemplaar op de HBZ, op de 3e één in het NHD en op 5 en 16 november één in de Wimmenummerduinen. Op 2 november zat een **Siberische Tjiftjaf** op de HBZ en op 17 november één bij BaZ.

De geul op de HBZ is kennelijk een goede plek voor Pallas'

Boszanger, deze zat er op 6 november 2017.

Foto: Rob Struyk

Op 20 november werd in Bergen een vogel gefotografeerd die op de nogal matige foto enige gelijkenis met een **Azuurmees** heeft... Helaas werd er daarna niets meer over deze vogel vernomen. Op 4 november en 12 december zaten er **Klapeksters** in het NHD en op 18 november en 20 januari

één in de Schoorlse Duinen. **Roeken** vlogen op 1 (2 stuks) en 4 november (4 stuks) over de HBZ en op 5 en 17 november vlogen er telkens twee over BaZ. De bekende **Bonte Kraai** werd tot net in het nieuwe jaar nog regelmatig gezien bij Zuid-Scharwoude maar na 1 januari niet meer. Zelf kon ik de vogel in december en op Nieuwjaarsdag alleen nog maar in de schemer vinden in de groepen **Zwarte Kraaien** net voordat ze gingen slapen in het Geestmerambacht; overdag lukte het me niet. Er waren twee waarnemingen van een **Raaf**. De eerste op 6 december in de VHPP en de tweede op 3 januari in het NHD.

Er waren vijf waarnemingen van overtrekkende **Fraters**. De eerste van 7 over de HBZ op 3 november. Op 7, 11 en 14 november vlogen er 5, 1 en 1 over Camperduin en de laatste op 18 november over BaZ. Op 1 november vlogen er drie **Geelgorzen** over de HBZ en 12 over BaZ. Op deze laatste plek vlogen er de 3e nog eens drie over, op de 4e vier en op de 5e één. Op de HBZ vlogen er op de 4e vier en de 9e één over. Ook in het NHD werden er een paar gezien met één op 6 november en één op 27 december (een overwinteraar?). Op 9 november vloog een **Dwerggors** over de HBZ. Een **Grauwe Gors** werd op 3 november op meerdere telposten in Noord-Holland gehoord waaronder die in BaZ. Ook elders in het land zijn leuke aantallen gezien en er overwinteren er enkele tientallen in Nederland. Zoals altijd zit de meerderheid in Zuid-Limburg op de hamsterakkers maar ook in Groningen zitten meerdere groepjes en zelfs in Noord-Holland overwintert een groepje van drie stuks.

Pierre van der Wielen jocotoco@hotmail.com

53: De Schotse Waterspreeuw

Zwoegend, zwetend en zwalkend klimmen we omhoog, naar de top van de Col Mor, een 850 meter hoge berg, vlak bij Loch Broom, in het noorden van Schotland. Ik ben daar een week op wandelvakantie, deze winter, met mijn dochter. We zwoegen, want de sneeuw is een meter hoog. We zweten, want we zwoegen. We zwalken, want de granieten keien, die ons naar de top leiden, zijn bedekt met een laagje ijs. Het is mistig en het sneeuwt lichtjes. Af en toe breekt de lucht open en ontvouwt zich een prachtig landschap voor onze ogen. Maar de blik is gericht op onze schoenen en we maken capriolen om niet uit te glijden. Stapje voor stapje bereiken we eindelijk de top. Er is geen uitzicht, we staan in de mist.

We vervolgen ons pad naar beneden. Pad? Er is geen pad, althans het is niet zichtbaar vanwege de sneeuw. Er is geen bewegwijzering, er zijn geen steenmannetjes. En als ze er zijn liggen ze onder de sneeuw. We volgen de voetsporen van een wandelaar voor ons. Een wandelaar met een hond, dat zien we aan de sporen. De wandelaar heeft een wandelstok, dat zien we aan de priekjes in de sneeuw en de sleepsporen van het uit de sneeuw omhoogtrekken van de wandelstok. We zien de wandelaar met zijn hond niet. We volgen zijn spoor al vanaf het beginpunt van onze wandeling. Daar hebben we onze auto gezet, langs de kant van de weg, naast de enige andere auto.

Ondanks onze GPS zijn we vanwege de mist onze oriëntatie kwijt en maar we laten ons leiden door het spoor van de onbekende wandelaar voor ons. Een ijsregen daalt over ons neer, het begint te hagelen en te sneeuwen. Het wordt best spannend want het spoor voor ons wordt steeds moeilijker te volgen omdat het langzaam vervaagt onder een laagje sneeuw. We hebben het spoor nodig om weer bij het beginpunt uit te komen. De onbekende wandelaar is daar immers ook gestart. En ineens zijn we het spoor kwijt. Wat nu? Moeten we naar rechts, links of rechtdoor? In het besneeuwde landschap lijkt alles op elkaar. Volgens de GPS zouden we ons inmiddels op het pad moeten bevinden van de heenweg, dat gedeeltelijk overlapt met de terugweg. Maar dan zouden we onze eigen voetsporen moeten zien en die zien we niet. Of ze zijn onder de verse sneeuw verdwenen, of we zijn verkeerd gelopen. Mijn brein seint het signaal naar mijn buik dat sprake is van een stressreactie in de vorm van een licht paniekerig gevoel, dat ik niet aan mijn dochter wil laten merken. Ik besluit om, de GPS volgend, wat verder uit elkaar te gaan lopen, divergerend, in de hoop dat één van ons het spoor kruist. En ja hoor, we vinden het spoor van de onbekende wandelaar met hond en wandelstok. Een opgelucht gevoel maakt zich van mij meester, en ik hoop de wandelaar, die zonder dat hij of zij het wist onze leidsman (of-vrouw) is geweest, bij het eindpunt te ontmoeten om hem of haar te bedanken.

We bereiken het dal en komen langs een snelstromend riviertje. Het is gestopt met sneeuwen en we hoeven alleen nog maar het riviertje te volgen om bij het eindpunt van onze wandeling, tevens het beginpunt, te komen. Ik hoef mij geen zorgen meer te maken. Ik wijs mijn dochter op de vogels die vlak over het water scheren. Het zijn Waterspreeuwen. “Dippers” heten ze in het Engels. “To dip” betekent duikelen, dompelen. En dat is wat de Waterspreeuw doet. Hij duikt het water in en kan

Waterspreeuw, 7 maart 2013, Achterhoek.

Foto: Jan Stok

zelfs zwemmen en over de bodem lopen. De Dippers vliegen voor ons uit, rusten even uit op een steen in het water, en vliegen weer verder. Het lijkt alsof ze ons leiden, alsof ze de functie van de onbekende wandelaar met hond en wandelstok hebben overgenomen. Na een lange wandeldag bereiken we uiteindelijk het eindpunt van onze wandeling. Bij het eindpunt staat maar één auto, die van ons. Wie de onbekende wandelaar was zullen we nooit weten.

Arie de Wit, ariethewite@gmail.com

Oplissing pagina 17: Zeearend